

EDUSKUNNAN VASTAUS 213/2000 vp

Hallituksen esitys Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön hyväksymisestä sekä laeiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja rikoslain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön hyväksymisestä sekä laeiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja rikoslain muuttamisesta (HE 161/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Ulkoasiainvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (UaVM 13/2000 vp).

Päätös

Eduskunta on

hyväksynyt Roomassa 17 päivänä heinäkuuta 1998 tehdyn Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön, ja koska

perussääntö koskee perustuslakia, se on hyväksytty päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, sekä

hyväksynyt annettavaksi perussäännön 103 artiklan 1 kappaleen mukaisen ilmoituksen, jonka mukaan Suomi suostuu ottamaan vastaan vankeusrangaistukseen tuomittuja henkilöitä suorittamaan rangaistuksensa Suomessa perussäännön 103 artiklan 1 kappaleen b kohdan perusteella ilmoitettavin ehdoin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja perussäännön soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 95 §:n 2 momentissa määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §

Roomassa 17 päivänä heinäkuuta 1998 tehdyn Kansainvälisen rikostuomioistuimen perus-

säännön lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Oikeusministeriö ottaa vastaan Kansainvälisen rikostuomioistuimen tekemät pyynnot, jotka koskevat Kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikosasian käsittelyä, mukaan luettuna pyynnot rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen antamien päätösten täytäntöönpanosta, sekä huolehtii joko itse tai toimivaltaisten viranomaisten välityksellä pyyntöjen toimeenpanosta.

Kansainväliselle rikostuomioistuimelle lähetettävät vastaukset toimitetaan oikeusministeriön välityksellä myös silloin, kun oikeusministeriö ei itse ole huolehtinut pyynnön toimeenpanosta, jollei pyynnöstä muuta johdu.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei estä Kansainvälistä rikostuomioistuinta pitämästä suoraan yhteyttä Suomen toimivaltaisiin viranomaisiin taikka yhteydenpitoa diplomaattista tietä tai Kansainvälisen rikospoliisijärjestön tai muun asianmukaisen alueellisen järjestön välityksellä.

3 §

Suomessa oleva henkilö on Kansainvälisen rikostuomioistuimen pyynnöstä luovutettava Kansainväliselle rikostuomioistuimelle siten kuin tuomioistuimen pyynnössä on esitetty.

Luovuttamisessa noudatettavasta menettelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetussa laissa (456/1970) säädetään.

4 §

Suomen toimivaltaiset viranomaiset ovat velvolliset antamaan Kansainvälisen rikostuomioistuimen pyytämää oikeusapua tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikosasian käsittelyä varten.

Oikeusapua on annettava noudattaen soveltuvin osin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (4/1994) säädettyä menettelyä, jollei pyynnöstä muuta johdu. Oikeusapua annettaessa voidaan käyttää pakkokeinoja siten kuin pakkokeinolaissa (450/1987) säädetään.

5 §

Todistaja, jolle on Suomessa annettu tiedoksi Kansainvälisen rikostuomioistuimen kutsu saapua kuultavaksi Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa, on velvollinen noudattamaan kutsua.

Viranomaisten on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin helpottaakseen todistajan mahdollisuutta noudattaa saamaansa kutsua.

6 §

Todistajalle, joka on Suomessa kutsuttu kuultavaksi Kansainväliseen rikostuomioistuimeen, on pyynnöstä suoritettava ennakkoa noudattaen soveltuvin osin, mitä valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetussa laissa (666/1972) ennakosta säädetään.

Ennakon suorittamista koskeva pyyntö on tehtävä sille käräjäoikeudelle, joka on huolehtinut kutsun tiedoksiannosta todistajalle. Ennakon myöntämisestä päättää oikeusministeriö käräjäoikeuden esityksestä.

Suoritettu ennakko voidaan periä takaisin ainoastaan todistajalta, joka jää tuomioistuimeen saapumatta taikka muutoin jättää täyttämättä sen, jota varten hänet on kutsuttu tuomioistuimeen. Ennakon takaisinperinnästä päättää 2 momentissa tarkoitettu käräjäoikeus oikeusministeriön esityksestä.

7 §

Kansainvälisen rikostuomioistuimen määräämä vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus on tuomioistuimen pyynnöstä pantava täytäntöön Suomessa siten kuin kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (21/1987) säädetään. Seuraamuksen täytäntöönpanoon ei sovelleta, mitä täytäntöönpanon edellytyksistä lain 3 §:ssä säädetään.

Seuraamuksen täytäntöönpano määrätään tapahtuvaksi antamalla tarpeelliset määräykset täytäntöönpanosta siten kuin 1 momentissa tarkoitettun lain 7 §:ssä säädetään.

8 §

Kansainvälisen rikostuomioistuimen päätös omaisuuden ja rikoksen tuottaman hyödyn tuomitsemisesta menetetyksi ja palauttamisesta on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen soveltuvin osin, mitä kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetussa laissa säädetään. Seuraamuksen täytäntöönpanoon ei sovelleta, mitä täytäntöönpanon edellytyksistä sanotun lain 3 §:ssä säädetään.

Omaisuus ja rikoksen tuottama hyöty on oikeusministeriön määräyksestä palautettava siten kuin tuomioistuimen pyynnössä on esitetty.

9 §

Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomitsema sakko ja vahingonkorvaus pannaan täytäntöön Suomessa tuomioistuimen pyynnön mukaisesti.

10 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

11 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 1 luvun 11 §:n 2 momentti ja 40 luvun 9 §:n 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat 1 luvun 11 §:n 2 momentti laissa 563/1998 ja 40 luvun 9 §:n 3 momentti laissa 815/1998, sekä

lisätään 15 lukuun uusi 12 a §, 16 lukuun uusi 19 a § sekä 16 luvun 20 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisala

11 §

Kaksoisrangaistavuuden vaatimus

sen on tehnyt Suomen kansalainen tai 6 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö ja teosta säädetään rangaistus

1) 15 luvun 12 a §:n nojalla mainitun luvun 1—9 §:ssä,

2) 16 luvun 19 a §:n nojalla mainitun luvun 1—3, 13 tai 14 §:ssä,

3) 17 luvun 18 tai 19 §:ssä,

4) 20 luvun 6—8 §:ssä,

Vaikka teosta ei säädetä rangaistusta tekopaikan laissa, siihen sovelletaan Suomen lakia, jos

5) 20 luvun 9 §:ssä, jos teko kohdistuu kahdeksaatoista vuotta nuorempaan henkilöön tai
6) 40 luvun 1—4 §:ssä, jos rikoksen tekijä on Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa oleva henkilö.

15 luku

Rikoksista oikeudenkäyttöä vastaan

12 a §

Rikokset Kansainvälisen rikostuomioistuimen oikeudenkäyttöä vastaan

Perätöntä lausumaa, väärää ilmiantoa, todistusaineiston vääristelemistä sekä oikeudenkäytössä kuultavan uhkaamista koskevia säännöksiä sovellettaessa tuomioistuimella tarkoitetaan myös Kansainvälistä rikostuomioistuinta ja rikosasian esitutkinnalla myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännössä tarkoitettua tutkintaa.

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

19 a §

Kansainväliseen rikostuomioistuimeen kohdistuvat rikokset

Tämän luvun 1—3, 13 ja 14 §:ssä virkamiehellä tarkoitetaan myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa olevaa henkilöä.

20 §

Määritelmät

Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa olevalla tarkoitetaan henkilöä, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomarina, syyttäjänä, kirjaajana tai virkamiehenä syyttäjän toimistossa tai tuomioistuimen kirjaimossa.

40 luku

Virkarikoksista ja julkisyhteisön työntekijän rikoksista

9 §

Soveltamisalasäännös

Tämän luvun 1—4 §:ää sovelletaan myös silloin, kun rikoksen tekijä on 16 luvun 20 §:ssä tarkoitettu Euroopan yhteisöjen palveluksessa oleva henkilö, Euroopan unionin toisen jäsenvaltion virkamies tai Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa oleva henkilö.

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2000